

h a r i a r i t i r a k a

JAKES ABEBERRI

Enbata aldizkariko zuzendaria

«EAEko sailburu batek Iparraldekoa behar luke»

Jakes Abeberriren ustetan,
EAEko Gobernu berriko
sailburu bat Iparraldekoa
izatea Lizarra-Garaziren
segida logikoa litzateke.

■ **EAEko Gobernu berrian
Ipar Euskal Herriko herri-
tar batek egon beharko lu-
keela diozu. Zergatik?**

Lizarra-Garaziko akordioan ildo zuzenetik, xedea Hego Euskal Herriko gatazka politiko konpontzeko baldintza politikoak sortzea bada ere, gisa berean euskal aldarrikapenei lurralde eta nazional dimentsioa ematea ere bada; Nafarroa eta Iparraldeko barne. Akordio horien oinarriaz Gobernu osatuko balitz, hiru alderdi abertzale eta IU-EBrekin, zuzena litzateke sailburu bat frantziar hiritartasuna duen Ipar Euskal Herriko herritarra izatea. Ez da ezohikoa: jadanik Euskaltzaindiko burua Iparraldekoa da, eta Hego Irlandako Errepublikako lehendakaria Ipar Irlandakoa.

■ **Nor litzatekeen edo zer rol
bete beharko lukeen pen-
tsatu duzu?**

Ez dagokit pertsona izendatzea. Ideia bat bertzerik ez dut zabaltzen, Lizarra-Garaziko izpirituarekin bat datorrena. Hala ere, uste dut ez lukeela alderdi politikoei zuzenki loturiko pertsona izan behar, eta tekniko bat izan beharko lukeela saila zuzentzeko.

■ **Euskal Herri osoko auza-
pezak batuko litzatekeen
Udalen Biltzarra bidera-
garria iruditzen al zaizu
Iparraldetik ikusita?**

Proposamen hori Lizarra-Garaziko xedearekin bat dator arrunt. Une oro Euskal Herria osoki Espainiako Estatuaren baitan ez dagoen lurralde bat dela oroitaraztea da, egun Espainiako botere zentralari ematen ahal diogun erantzunik hoberena.

Hur Gorostiaga
BAIONA

i r i t z i a

zuzendaria

OHARRA: Iritzi ezberdinek tokia izan dezaten, ez da komeni makinaz idatzitako 15 lerro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea eta NAF-En zerbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak bere esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko. Gutunak faxez, posta arruntez edo posta elektronikoz bidal daitezke (helbide elektronikoa: egunkaria@jalgi.com).

Autodeterminazioa eta lurraldetasuna

Lizarrako akordioa, ETaren su-etena eta hauteskundeak igaro ondoren, autodeterminazioaren bidean aurrera egiteko gakoa EH eta EAJ alderdi politikoen esku dago. EHk ez dela sartuko esan du Eusko Jaurlaritza berrian. Erabaki horrek EHri botoa eman zioten pertsona askoren itxaropenak zapuztu egingo litzuke, beren botoak eraginkorrak ez direla pentsatuko bailukete... Nire iritzian EHk Eusko Jaurlaritzan parte hartu egin behar luke, kontseilaritza batzuen ardura hartuaz gainera. Horrela alderdi espainolista bat (PSOE edo PP) Eusko Jaurlaritzan sartzea saihestuko litzateke. Alderdi espainolista bat sartuko balitz EAJk ezingo luke beste lau urtetan autodeterminazioaren aldeko urratsik eman. EH gobernuan sartuko balitz EAJri presioa egingo lioke autodeterminazioaren alde aurrerapauso serioak emateko.

Ezker abertzaleak pragmatikoa izan behar luke eta bi gai birplanteatu egin beharko litzuke: Eusko Jaurlaritzan ez sartzeko erabakia eta lurraldetasuna (Nafarroa) baldintza ezinbesteko bezala erabiltzea autodeterminazioa lortzeko.

Hemen eta orain garrantzia duena indarrean dagoen marko politikoa aldatzea da, nola edo hala. Horretarako gobernu abertzale (EAJ-EH-EA) bat da tresnarik egokiena Espainiako gobernuari presioa egin eta autodeterminazio eskubidea lortzeko. Presio horren ondorioz Espainiako gobernuak EAEko hiru herrialdeei bakarrik onartzen badie autodeterminazio eskubidea, marko politikoa hausteko behintzat balioko luke presio horrek. Autodeterminazioaren lehenengo fasean Nafarroa ez sartzeko ez liguke traumarik sortu behar. Lehenengo urratsa eta zailena, autodeterminazio eskubidea, loturik izango genuke, nahiz eta lau herrialdeetan ez izan.

Hurrengo urratsa, legegintzaldi honetan autodeterminazio eskubidearen aplikazioa izango litzateke, Quebec-eko erreferendumen eredu jarraituz. Erreferendum hori EAEn egingo litzateke, Nafarroa kanpoan utzita. Quebec-en bezala erreferendum hori galtzeko ez liguke inongo beldurrik sortu behar. Galduta ere, Quebec-en bezala, erreferenduma 15 urtetik 15 urtera errepikatuko litzate-

ke. Nafarroan epe ertainera edo bigarren fase batean aplikatuko litzateke autodeterminazio eskubidea.

• Andoni Oiarbide

LEGORRETA (GIPUZKOA)

Txikiri

«Saltsa guztietako perrejila». Horrela definitu zuen Jose Julian Olasagastik gure Txiki Larrañaga.

Larunbat goiza benetan iluna argitu zitzaigun oriotarroi. Goizeko hamarretan telefonoa hasi zen garraisikia. «Bai, zein da?». Betiko galdera monotonoaren atzetik etorri zenak zapuztu zuen benetan etxeko giroa. «Nola? Bai zera!». Isiltasuna. Hotzikarra.

Jokinen, nire ilobaren, erreakzioak txundituta utzi ninduen: «Eta orain zer egingo dugu patroirik gabe?». «Baina Jokin, izango da beste norbait, lehen ere baziren eta orain ere sortuko da beste bat». Jakina, zerbait esan behar nion. Baina egia esan, Txiki adinako gizon handirik bilatzea zaila izango dugu. Bai, handia diot, zeren tamainaz txikia bazen ere, izaeraz eta bihotzez izugarria bezala definitzen dute ezagutu zutenek.

Kontxako egunean, oriotar guztiak ginen kabitut ezinik. Baina etzazueta pentsa harro haizeak bera jo zuenik. Ezta pentsatu ere! Udaletxeko balkoian bandera astinduz lehenik, eta gero behera jaitsi eta orduetan han eta hemen ibili ondoren ere ez zen oriotarrik Txiki berak agurtu ez zuenik. Biharamuna pasa ondoren, hurrengo astegun batean, bagindoazen senarra eta biok bi alabekin kotxez ea Txiki gurutzatu zitzaigun. Herritarren artean zilegi den betiko agurra nahikoa izango zen, «Epa! edo Gero arte!». Baina ez, irrifarre handi batez: «Ayo!». Gure artean «Hori duk horil, zer da ba!»...

Ordenagailuaren aurrean jarri naizen momentutik kirioak dantzan ditut. Urdailaren barne-barnean halako zirrara berezi bat daukat. Eta hemen, eta orain, malkoak zintzilik nituzke baldin eta nere ondoan daudenak egongo ez balira. Ez nuen uste hainbestearinoko eragina izango zuenik nigan Txikiren heriotzak. Beraz, akaso, Jokinen esaldiak uste baino min handiagoa sortu du gudan, oriotarrongan...

Bai, izatez zaraustarra zen eta ezin ukatuko diot inori. Baina oriotarron bihotzean denborak baino sendatuko ez duen orbaina utzi digu.

• Marisa Arruabarrena

ORIO (GIPUZKOA)

DEIA

EDITORIALA
1998ko azaroak 2

Euskal sozialisten bidegurutzeta

Aspaldi da euskal sozialistek ez dutela ahotsik ezta Euskadiko gaitan ere, eta betiere itsutuki jarraitzen diote Ferraz kalean esaten dutenari. Ildo horretan autonomia faltaren adibide onak da Redondo, Ibarretxeekin elkarriketatuta baino lehen, Madriler joan izana zuzendaritzarekin hitz egitera. Eta, hain zuzen ere, autonomia da Gipuzkoako sozialistek behin eta berriz eskatu dutenaren gakoa. (...)

Egungo estrategiak, EAEko hauteskundeetan PSE/EERekin hazkundera oztopatzeaz gain, mesede egin dio PPri. Izan ere, PSEk hautes-lehiarako prestatutako gidoia Konstituzioaren eta Estatutuaren defentsan onarritu zen, eta, erreallitatean, PPri kanpaina egitea izan zen.

Gipuzkoako sozialistak prestatu daude eztabaida hori PSE/EEko batzorde nazionalak larunbatean egingo duen bilerara eramateko, organo federaletikiko autonomia handiagoa eskatuko balute erabaki jakin batzuk hartzeko orduan, esaterako hauteskunde ondoko aliantzei edo bake prozesuari buruzkoak. Oraingo, ongi etorria izan dadila, benetakoa bada, Egigurenek iragarritako tentsio politikoaren moteltze hori, Madrilen planteatzen duten estrategiaren kontrakoa izan arren, Euskal sozialisten bidegurutzeta da.

hemeroteca

seiko urrea

Fito Rodriguez

Gora Andorra askatuta!

Hauteskundeak bukatu ondoren politikaz hitz egiteko garaia ere bukatu dela ematen du. Aurrekanpaina gordinak (Egin nahiz Egin irratia itxiera eta ondoriozko atxiloketak...) gehi ohi ez bezalako kanpaina gotorrak (mailetak, trenak eta abarren bitartez izua erabili hauteskunde autonomikoak besterik ez zirenei hauteskunde orokorren esangura eman

nahian...) arlo politikoaren potea gainezka ezarri omen dute.

Horregatik, are gehiago hau bezalako txoko xumean, irakurleari beste gaiak aipatzea eskertuko dela aski nabarmena dateke. Gainera, gauden tokian egonik, euskara sustatzeko aurkeztu ari den ekimen berriaz aritzea egokia dirudi oso. Hau da, politika aitatu gabe euskaldunon bilgunea den hizkuntza, bere beharrak eta guzti, hona ekartzea nahiko bidezkoa dirudi hauteskundeak aste bete pasa eta gero.

Begi bistakoa baita euskarak hizkuntz politika bakarria behar duela hizkuntz komunitate osorako Administrazioak ezarritako mugen gainetik... Haral, nire nahiaren kontra eta konturatu gabe, politikaz ari naizela aitortu behar dizuet...

Bon, euskarari buruz hitz egingo dut baina kanpoko ereduak erabiliz zoriarekin politikaz ahaztu ahal izateko.

Adibidez, euskarak lortu beharko luke katalanerak erdietsitakoa. Hau da, gizarte mailan traumarik gabeko hedapena. Kultur arloan ekoizteko sekulako gaitasuna. Eguneroko bizitzan eta inolako arazorik

gabe bera ibili ahal izateko aukera. Hitzun kopuruaren etengabeko hazkuntza. Unibertsitateak. Komunikabideak... hori guztia desiragarria da, dudarik gabe. Gainera, egun katalanera hitz egiten dutenak zortzi milioitik gora dira. Hau da, norvegiaraz, suomieraz, neherlanderaz edo-eta guztiz normalizaturik dauden beste hizkuntza asko baino gehiago dira katalandar gutxiengo osatzen dutenak.

Dena den, (hori nabardura!) Nazio Batuen Elkartearen, Europako Kontseiluaren, Genevako Nazio Elkartearen eta antzerako nazioarteko organismoetan katalanera entzuterik izango dugu ez Espainiako Autonomietan hizkuntz arloan lortutako garapenari esker, are gutxiago Frantziaren eta Italian aurkitzerik dauden katalanerazko hiztun multzoak direla medio, baizik eta Pirinioetako magalean 17.000 biztanle besterik ez dituen herri txiki independente bati esker: Andorra.

Nazioartean katalanera onarturik dago eta behar den guztirako ofiziala dugu Andorra independentearen hizkuntza delako.

Berriro ere Politika...!